

Lidia Marzec

Działania Biblioteki Pedagogicznej
w Tarnowie wspomagającej
rozwijanie czytania
jako umiejętności kluczowej

Tekst: **Lidia Marzec**

Nauczyciel bibliotekarz z 20-letnim stażem pracy, koordynator sieci samokształcenia i współpracy, broker informacji oraz wicedyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Tarnowie.

Konsultacja merytoryczna:

Anna Płusa

Redakcja i korekta:

Małgorzata Skibińska

Projekt okładki:

Barbara Jechalska

Redakcja techniczna i skład:

Małgorzata Skibińska

Warszawa 2018

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji

Creative Commons – Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC-BY-NC)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00

www.ore.edu.pl

Spis treści

Wstęp	4
Spotkania z rodzicami w czasie szkolnych wywiadówek	6
Co ważnego można powiedzieć rodzicom podczas zebrania?	7
Jak czytać dziecku?	7
A co robić, gdy dziecko jednak nie czyta?	8
Brak czasu i warunków do spotkania z rodzicami? Napisz list otwarty!	8
MAMOTEKA. Klub czytelniczy	9
Podsumowanie.....	11

Wstęp

Czytanie jest podstawowym narzędziem procesu uczenia się. Bez tej umiejętności nie można się rozwijać ani świadomie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym. Jednocześnie czytanie nie jest umiejętnością wrodzoną. Zanim dziecko nauczy się płynnie czytać, mija niejednokrotnie kilka lat. Jest to więc proces długi i trudny. Podobnie jest z potrzebą czytania. Trzeba włożyć wiele pracy, aby wykształcić w młodym człowieku chęć sięgania po książki. Niestety, nie zawsze się to udaje i nie w każdym taka potrzeba się rodzi. Co więc należy robić, żeby najpierw rozbudzić, a następnie rozwijać w dziecku pasję czytelnictwa? Wielu naukowców i praktyków związanych z nauczaniem i bibliotekarstwem zadaje sobie to pytanie. Specjaliści przekonują, że dziecku należy czytać od najmłodszych lat, jak najwcześniej zaprzyjaźnić je z książką, a przede wszystkim dawać dobry przykład i czytać samemu, pokazując, że czynność ta sprawia nam radość. Tylko w ten sposób zaszczepimy u dzieci miłość do książek, która sprawi, że w przyszłości będą czytać dużo i chętnie. Przeprowadzone badanie *Czytelnictwo Polaków 2016 – raport Biblioteki Narodowej* pokazuje, że 63 proc. polskiego społeczeństwa nie czyta. W ciągu ostatniego roku ani jednej książki nie przeczytało aż 20 proc. osób z wyższym wykształceniem, a 15 proc. nastolatków to funkcjonalni analfabeci, czyli osoby niemające wykształcenia lub mające formalne wykształcenie, ale niepotrafiące wykorzystać wiedzy do tego, by sprawnie funkcjonować w codziennym życiu (np. nie rozumieją instrukcji użycia zakupionego sprzętu, pism administracyjnych, ulotki załączonej do leku itp.).

Problem jest na tyle poważny, że państwo postanowiło działać kompleksowo. Został opracowany wieloletni Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa. Rada Ministrów 6 października 2015 r. wydała [Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016–2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych](#). Bibliotekom pedagogicznym dało to podstawę zarówno do ubiegania się o środki na zakup nowości wydawniczych, jak i do wspierania szkół w realizacji Programu.

Działania Biblioteki Pedagogicznej w Tarnowie

W roku szkolnym 2015/2016 i 2016/2017 Ministerstwo Edukacji Narodowej za priorytetowy kierunek polityki oświatowej państwa wskazało rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Spowodowało to większe zapotrzebowanie na wspomaganie tego obszaru w szkołach i przedszkolach. Do tego zadania Biblioteka Pedagogiczna w Tarnowie wraz z filiami w Bochni, Brzesku i Dąbrowie Tarnowskiej dobrze się przygotowała i skierowała do placówek atrakcyjną ofertę. Jeszcze przed 1 stycznia 2016 r., kiedy zaczęły obowiązywać nowe przepisy dotyczące obowiązku organizowania i prowadzenia wspomagania szkół przez placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psycho-

logiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne, w bibliotece istniały długoletnie tradycje współpracy z bibliotekami szkolnymi. Działały zespoły samokształceniowe, które w myśl nowych przepisów przekształciły się w sieci samokształcenia i współpracy. W tarnowskiej placówce w roku szkolnym 2015/2016 działała pilotażowa sieć „Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania”, na bazie której postanowiłam kontynuować współpracę ze szkołami. Miałam już potrzebne doświadczenie, a dodatkowo ukończyłam kurs Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji, więc tajniki diagnozy i wspomagania były mi bliskie.

Po pilotażowym działaniu wspomnianej sieci pozostała baza kontaktów, którą wykorzystałam do przeprowadzenia wstępnej diagnozy potrzeb nauczycieli w obszarze rozwijania kompetencji czytelniczych u dzieci i młodzieży. Odpowiedziało na nią zaledwie kilkoro nauczycieli. Aby zachęcić nauczycieli do uczestnictwa w sieci samokształcenia i współpracy dotychczasowych uczestników i pozyskać nowych zorganizowałam szkolenie: „Jak poprawnie wypełnić wnioski i ubiegać się o dofinansowanie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”. Zaprosiłam do udziału w nim Liliannę Majdę-Niezgodę z Krakowskiego Oddziału Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, która jest czynnym bibliotekarzem szkolnym, a ponadto prowadzi zajęcia ze studentami i jest specjalistką ds. przepisów obowiązujących w bibliotekach szkolnych, doskonale orientującą się w założeniach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Na szkolenie przybyło ponad 40 nauczycieli bibliotekarzy. Stworzyło to okazję do przeprowadzenia ankiety oraz zaproponowania udziału w sieci samokształcenia i współpracy. Wyniki badania wskazały na potrzebę wspomagania obszaru kształtowania kompetencji czytelniczych, metod upowszechniania czytelnictwa i promocji działań biblioteki w tym zakresie.

Od września 2016 r. zaczęła działać sieć „Aktywne metody promowania czytelnictwa”. Brało w niej udział 13 nauczycieli. Odbyły się cztery spotkania, na których omawialiśmy m.in.:

- metodę teatrzyku kamishibai oraz wykorzystanie teatru cieni podczas zajęć i uroczystości szkolnych;
- urządzenia i aplikacje wykorzystywane do kreowania rzeczywistości rozszerzonej (na przykładzie specjalnego wydania *Małego Księcia*, w którym wykorzystano tę technologię);
- otwarte zasoby internetowe i korzystanie z nich zgodnie z prawem (licencje Creative Commons);
- nowe trendy w literaturze dla dzieci i młodzieży;
- wykorzystanie aplikacji Kahoot! i generatora kodów QR w pracy bibliotekarza.

Dzięki koordynowaniu działań sieci współpracy dowiedziałam się, że środowisko edukacyjne Tarnowa i okolic potrzebuje pomocy w działaniach związanych z kształtowaniem kompetencji czytelniczych skierowanych do nauczycieli, rodziców i uczniów. W związku z tym w roku szkolnym 2016/2017 procesem wspomagania zostały objęte dwie szkoły: Szkoła Podstawowa nr 5 im. Tadeusza Kościuszki w Tarnowie oraz Zespół Szkół Muzycznych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Tarnowie. Analiza sytuacji we wspomaganych placówkach pozwoliła opra-

cować plan wspomaganie, w wyniku którego wdrożone zostały zmiany oraz nowatorskie rozwiązania.

Poniżej przedstawiam wybrane działania, które zrealizowałam wspólnie z innymi pracownikami Biblioteki Pedagogicznej w Tarnowie. Niektóre z nich zostały później zmodyfikowane i wykorzystane w innych szkołach i przedszkolach jako sprawdzone rozwiązania, skutecznie realizujące zamierzone cele.

Rozmowy z dyrektorami i radą pedagogiczną obu wspomaganych placówek wskazały na niski poziom świadomości rodziców na temat wpływu czytania na rozwój dzieci. W związku z tym:

- przeprowadziłam spotkanie z rodzicami, przygotowawszy dla nich zestaw materiałów informacyjnych i pomocy dydaktycznych;
- zaproponowałam założenie klubu świadomego, czytającego rodzica, który znajdzie interesujące źródła w bogatych zbiorach biblioteki oraz będzie czerpał wiedzę z doświadczeń innych rodziców.

Spotkania z rodzicami w czasie szkolnych wywiadówek

Pod wpływem lektury książki Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej *Wychowanie przez czytanie* przygotowałam krótką prezentację oraz wykład zawierające wiele przykładów ilustrujących wpływ czytania na rozwój dzieci i przybliżające wartości płynące ze wspólnego obcowania rodziców i dzieci z lekturą. Przygotowałam również ulotki dla rodziców i *Złotą Listę książek polecanych przez Fundację „ABCXXI Cała Polska czyta dzieciom”*. Broszury, plakaty, zakładki i wiele innych materiałów można pobrać ze strony internetowej Fundacji:

<http://www.calapolskaczytadzieciom.pl/materialy-do-wydruku>. Wykorzystałam także krótkie filmiki promujące kampanie Fundacji – bardzo celne, a przede wszystkim zabawne. Ich prezentacja na wywiadówkach wywoływała dużo radości i rozluźniała atmosferę wśród zebranych rodziców. Nie wszyscy byli bowiem dobrze nastawieni do naszego spotkania, gdyż wiązało się to z dodatkowymi 20 minutami pobytu na wywiadówce. Wchodzącym na zebranie rodzicom rozdawałam samoprzylepne karteczki, informując ich tylko, że będą one potrzebne później. Sprawiało to, że rodzice uważniej słuchali, czekając na wskazówki, co należy z owymi karteczkami zrobić. Wcześniej prosiłam organizatorów zebrania o przygotowanie „literackiego drzewa inspiracji”. Mogły to być tekturowe makiety drzew lub korona drzewa narysowana po prostu na tablicy bądź flipcharcie. Na koniec prosiłam, aby każdy z rodziców przypomniał sobie choć jeden tytuł książki, która wywarła na nim kiedyś duże wrażenie lub była z jakiegoś powodu szczególnie ważna w jego życiu, i aby wychodząc z zebrania, przykleił jej tytuł do drzewa inspiracji, jednocześnie zapoznając się z tytułami polecanych przez innych rodziców. Te drzewa zostawały na jakiś czas w szkole i stały w miejscach dostępnych dla rodziców, sugerując im, co warto przeczytać sobie lub dziecku.

Na czym polega wychowanie przez czytanie?

Najważniejsze dla dziecka jest to, aby rodzic był przy nim i dla niego, kochał je i pomagał mu poznawać świat, budował wiarę w dobro i zachęcał do samodzielności.

Wychowanie przez czytanie to najprostsza i najtańsza metoda wychowawcza.

- Należy ograniczyć dziecku kontakt z multimediami. Do drugiego roku życia dziecko nie powinno oglądać telewizji i korzystać z tabletów, smartfonów i komputera. Starsze dzieci i nastolatki mogą korzystać z urządzeń z ekranem do dwóch godzin dziennie, ponieważ zbyt długie korzystanie powoduje m.in.:
 - zaburzenia w rozwoju fizycznym, nasilenie krótkowzroczności, otyłość, wady postawy;
 - ograniczenie kontaktów rówieśniczych;
 - nadpobudliwość i trudności z koncentracją;
 - ubogie słownictwo,
 - nieumiejętność myślenia i rozwiązywania problemów;
 - zanik wyobraźni – lenistwo umysłowe (wyobraźnia nie pracuje, kiedy mózg odbiera gotowe obrazy);
 - nieumiejętność przewidywania konsekwencji;
 - obniżenie wyników w nauce.
- Trzeba czytać głośno dziecku przynajmniej do 12 roku życia i nie porzucać tej czynności nawet wtedy, gdy dziecko czyta już samodzielnie. Należy wybierać dobre, ciekawe i zabawne książki, dostosowane treściowo do poziomu rozwoju intelektualnego dziecka. Głośne czytanie jest ważne, ponieważ:
 - zaspokaja potrzeby emocjonalne dziecka i buduje więź pomiędzy rodzicem a dzieckiem;
 - rozwija i wzbogaca mowę;
 - ćwiczy pamięć, rozwija koncentrację i uczy samodzielnego myślenia;
 - wzmacnia poczucie własnej wartości;
 - ułatwia naukę, daje dostęp do wielu informacji, poszerzając zakres wiedzy;
 - uczy odróżniać dobro od zła (wspomaga rozwój moralny);
 - rozwija poczucie humoru, jest lekarstwem na nudę i świetną rozrywką;
 - przeciwdziała przemocy, odciąga od zbyt długiego użytkowania smartfonów i innych urządzeń z ekranem .

Jak czytać dziecku?

- Zawsze w atmosferze entuzjazmu i zachwytu dzieckiem i książką.
- Codziennie, regularnie – dobrze jest wybrać stałą porę i stworzyć rytuał czytania.
- Z myślą o sprawieniu dziecku przyjemności, nie za karę bądź z obowiązku – celem jest wyrobienie u dziecka trwałego skojarzenia czytania z przyjemnością.

- Wybieramy książki interesujące i odpowiednie do wieku i poziomu rozwoju dziecka – uwzględniamy jego reakcje. Chronimy wrażliwość dziecka – nie wzbudzamy lęków i napięć.
- Dopasowujemy czas czytania do umiejętności skupienia się dziecka – zaczynamy od kilku minut.
- Nie zmuszamy dziecka, by siedziało spokojnie i bez ruchu – może się bawić, słuchając.

Co robić, gdy dziecko jednak nie czyta?

- Zachęcać, podsuwać dobre, wciągające książki.
- Zrobić tablicę motywującą do czytania lektury: za każde 20 minut czytania przyznawać małą nagrodę, a większą – np. po tygodniu. Można stworzyć mapę postępów, rozrysować poszczególne etapy na wzór gry planszowej, przybić do tablicy i przesuwając kolorową pinezkę o kolejne pola. Pomysłów jest wiele. Zachęcam do skorzystania z bloga A.M. Talagi, skąd można pobrać i wydrukować planszę „[Czytelnicze wyzwanie](#)”.
- Pokazać dziecku książki, które śmieszą – wiele dzieci i dorosłych traktuje czytanie jako coś bardzo poważnego, tymczasem wspólne czytanie zabawnych fragmentów może pokazać tę czynność z innej strony.
- Porozkładać książki, magazyny lub czasopisma w różnych miejscach w domu – będzie to sprzyjało traktowaniu ich przez dziecko jako zwykłego elementu codzienności.
- Kupować książki w prezencie (kolejna lalka lub auto szybko się znudzi).
- Wygospodarować miejsce na małą biblioteczkę dla dziecka – choćby półkę, z której będzie mogło swobodnie wyciągać książki dla siebie.
- Zabierać dzieci do księgarni, bibliotek i na spotkania autorskie, aby mogły pooglądać piękne książki, poczuć ich zapach i poznać autorów. W ten sposób literatura nie będzie im się kojarzyć tylko z dziełami mistrzów z zamierzchłych czasów.
- Pytać innych rodziców, co czytają swoim dzieciom. Namawiać czytających kolegów swoich dzieci do polecania im ciekawych książek.

List otwarty do rodziców

W Zespole Szkół Muzycznych w Tarnowie nie udało się zorganizować spotkania z rodzicami. W związku z tym napisałam do nich list otwarty. Został on zamieszczony na stronie internetowej szkoły, a wszyscy rodzice poproszeni o zapoznanie się z jego treścią w dogodnej dla nich chwili. ZSM w Tarnowie to szkoła podstawowa, gimnazjum i liceum. Duża rozpiętość wiekowa uczniów wymusiła specyficzną konstrukcję listu, który został pomyślany tak, aby rodzice wszystkich dzieci znaleźli odpowiednie do wieku ich dzieci wskazówki. Zależało mi bowiem, aby było przejrzyste, krótko i rzeczowo. List zawierał wspólny wstęp, a w dalszej części informacje dla rodziców uczniów poszczególnych kategorii wiekowych. Zostały one wyróżnione kolorami. Przyjazna formuła miała zachęcić rodziców do zapoznania się z ważnymi dla nich i ich dzieci informacjami.

MAMOTEKA – klub czytelniczy

Propozycja założenia klubu, która padła podczas spotkań, zainteresowała wiele kobiet. W naszej bibliotece rzeczywiście spotyka się grupa mam MAMOTEKA, czyli Klub Czytających Mam, działa również dzięki wolontariuszkom i biblioterapeutycznym zainteresowaniom jednej z bibliotekarek. Uczestniczki klubu mówią o sobie „Mamole”, bo to nie tylko mamy, ale i mole książkowe, a ponadto kobiety, dla których macierzyństwo i wychowywanie dzieci nie ogranicza ich rozwoju osobistego i realizowania swoich pasji. Spotkania klubu odbywają się raz w miesiącu, w ostatni piątek o godzinie 18.00. Większość mam jeszcze przed spotkaniem odwiedza wypożyczalnię, aby oddać przeczytane książki i wypożyczyć nowe. Na spotkania klubu przychodzi około 20 mam, z których tylko dwie były wcześniej czytelniczkami naszej biblioteki. Pozostałe założyły karty biblioteczne i regularnie wypożyczają sporą liczbę książek – dla siebie i dla swoich dzieci. Dzięki temu wzrasta statystyka wypożyczeń i zapisanych czytelników. Wartości dodanych, które wiążą się z powstaniem klubu, jest jednak więcej:

- Zmiana wizerunku biblioteki. Dla wielu mam biblioteka pedagogiczna kojarzyła się z księgozbiorem specjalistycznym, z którego mogą korzystać głównie nauczyciele i studenci. Walczymy z tym stereotypem od kilku lat, ale w społeczności lokalnej takie przekonanie panuje nadal. Dla członkiń klubu nasz księgozbiór okazał się prawdziwą skarbnicą, którą odkryły zarówno dla siebie, jak i swoich znajomych oraz rodzin. Wiele książek w naszych zbiorach to poradniki na temat rozwoju psychofizycznego i społecznego dzieci, książki, z których można się dowiedzieć, jak radzić sobie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zaburzeniami rozwojowymi u dzieci. Zatraskani rodzice chętnie po nie sięgają.
- Wzrost popularności biblioteki, który nastąpił w wyniku tzw. marketingu szeptanego, rozprzestrzeniającego się za sprawą Mamoli.
- O MAMOTECE zrobiło się głośno, dzięki czemu popularność i rozgłos zdobyła też nasza placówka. Działalnością klubu zainteresowały się lokalne media i naukowe środowisko biblioterapeutyczne. Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego poprosił naszą koleżankę oraz dwie uczestniczki klubu o zreferowanie założeń i działalności MAMOTEKI na jednym ze zjazdów. O MAMOTECE powstały również dwie prace dyplomowe na kursie biblioterapeutycznym organizowanym przez Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.
- Mamole zebrały wokół Biblioteki Pedagogicznej w Tarnowie zaprzyjaźnioną grupę wiernych czytelniczek, które angażują się całymi rodzinami w nasze przedsięwzięcia kierowane do dorosłych i dzieci. Uczestniczyły w Odjazdowym Bibliotekarzu, zajęciach feryjnych, spotkaniach autorskich. Współtworzyły *Książkowy kalendarz adwentowy*, założyły grupę na Facebooku, aktywnie lajkują i udostępniają nasze posty w mediach społecznościowych, dzięki czemu trafiają do szerszego grona odbiorców.

Formuła kolejnych spotkań klubu jest podobna. Zawsze inspiracją jest książka lub jej fragment odnoszący się do tematu, któremu prowadząca Mamolka chce poświęcić spotkanie.

Ważne jest właśnie to, że spotkania prowadzą różne mamy. Wraz z dwiema koleżankami jesteśmy uczestniczkami klubu, ale oddajemy w ręce innych członkiń prowadzenie warsztatów. Sporadycznie wchodzimy w role moderatorek. Na spotkaniach jesteśmy przede wszystkim zwykłymi mamami. Zajęcia mają charakter biblioterapeutyczny. Na podstawie wybranego tekstu mówimy o sukcesach i problemach, marzeniach i kompleksach. Uczymy się radzić sobie z trudnymi zachowaniami dzieci i swoimi wychowawczymi błędami. Wnikając w głąb swojej natury, poznajemy siebie same, a także siebie nawzajem. Ujawniamy swoje pasje i rozmawiamy: o dzieciach, przeczytanych książkach, ciekawych wydarzeniach w okolicy i miejscach, które warto odwiedzić z rodziną. Planów mamy wiele. Już niedługo zaczniemy serię spotkań, na których kolejne mamy będą dzielić się z innymi swoją wiedzą i bardzo wszechstronnymi umiejętnościami. Wśród Mamolek są: fotografka, dekoratorka wnętrz, psycholożka, dietetyczka oraz mamy, które same sporządzają kremy pielęgnacyjne, wykonują kartki metodą scrapbookingu, robią anioły, wykorzystując różnorodne techniki. Klub jest otwarty na nowe członkinie – na pewno będzie się rozwijał.

„Latająca Biblioteka”

Realizując proces wspomagania w obszarze kształtowania kompetencji czytelniczych, dużą wagę przykładam do współpracy z nauczycielem bibliotekarzem. W obu wspomaganych placówkach działają biblioteki szkolne z pełnym etatem dla bibliotekarza. W Zespole Szkół Muzycznych, gdzie gromadzi się głównie druki muzyczne, zbiory nut, literaturę specjalistyczną oraz lektury, pozostawało niewiele środków na zakup książek beletrystycznych i nowości wydawniczych dla dzieci i młodzieży. Podobnie sytuacja przedstawiała się w Szkole Podstawowej nr 5, dlatego szkoły te bardzo liczyły na otrzymanie wsparcia w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Dopóki jednak nie mogły umożliwić dzieciom dostępu do pięknych, nowych książek, zaproponowaliśmy nauczycielom tych szkół „Latającą Bibliotekę”.

Akcję polegającą na udostępnianiu przejściowych, klasowych minibibliotek skierowaliśmy do dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Udostępniliśmy książki zakupione specjalnie w tym celu, ale będące własnością Biblioteki Pedagogicznej w Tarnowie. Mają one właściwe oznaczenie (pieczęcie, sygnatury) i wpisane są do naszej księgi inwentarzowej. Pudełka przekazaliśmy wychowawcom klas zgłaszającym się do projektu. Szkoła otrzymała dwa pudełka (każde zawierające ok.30 bestsellerów literatury dziecięcej) oraz komplet akcesoriów potrzebnych do prowadzenia klasowej biblioteki: kart książek, rewersów i kieszonek czytelniczych. Zadaniem uczniów był wybór bibliotekarza, który przez dwa miesiące będzie prowadził klasową wypożyczalnię. Kiedy dzieci przeczytały wszystkie książki, przekazywały Latającą Bibliotekę do kolejnej klasy. Dodatkowo mogły ozdabiać swoje pudełko, pisać recenzje polecające wybrane książki koleżankom i kolegom, wymieniać się opiniami o książkach bądź zachęcać innych do przeczytania któregoś z nich.

Kiedy koordynowałam proces wspomagania, w obu szkołach realizowane były działania promujące i wspomagające rozwój czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, wynikające z realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Fakt ten zdecydowanie sprzyjał wszelkim

inicjatywom popularyzującym książki i biblioteki. Nauczyciele wspomaganych szkół zostali zapoznani z ofertą edukacyjną naszej biblioteki i chętnie z niej korzystali. W związku z tym realizowaliśmy wiele zajęć dla uczniów obu szkół. Największą popularnością cieszyły się:

- zabawy integracyjne i literackie kierowane do najmłodszych „W Krainie Bajek”. Ich celem jest rozbudzenie zainteresowań czytelniczych i zachęcenie do uważnego słuchania opowieści;
- „Bawimy się z Janem Brzechwą” – zajęcia wprowadzające dzieci w świat twórczości autora wielu znanych bajek i wierszy dla najmłodszych;
- „Turlane opowieści”, czyli zajęcia obudowane prostą grą, która rozwija umiejętność tworzenia opowiadań, wzbogaca słownictwo, wykorzystuje znajomość literatury i oswaja z publicznym wypowiedzianiem się. Ta kreatywna gra uczy, bawi i integruje zespół klasowy;
- „Książka moim przyjacielem” – zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem pedagogiki zabawy oraz kart Dixit. Grę Dixit można rozgrywać, stosując się do instrukcji wydawcy¹, ale karty można również wykorzystać do kreatywnej pracy z dziećmi oraz dorosłymi. Karty mają piękne, metaforyczne ilustracje, które pobudzają wyobraźnię i wywołują wiele skojarzeń. Na tych zajęciach uczniowie wymyślali swoje historie, dokładając do pierwszej wylosowanej karty kolejną w taki sposób, aby powstało logiczne i spójne opowiadanie;
- „Świat gazet i czasopism”, czyli lekcja o tym, że czytać możemy nie tylko książki. Ponadto uczniowie poznawali budowę czasopisma, określali różnicę pomiędzy gazetą a czasopismem oraz wcielali się w role pracowników wydawnictwa prasowego, poznając takie zawody, jak dziennikarz, wydawca, redaktor, drukarz itp.;
- „Co to jest komiks?”, czyli zajęcia zapoznające uczniów się z popularnym wśród młodzieży gatunkiem powieści graficznej. Podczas nich uczestnicy mogli poznać początki tego gatunku i najpopularniejsze serie komiksowe, a także spróbować stworzyć własny komiks;
- „Darmowa i tania kultura – internet jako źródło informacji” – zajęcia, których celem było kształtowanie u młodzieży umiejętności formułowania strategii wyszukiwawczych, umożliwiających otrzymanie najbardziej adekwatnych wyników, oraz zapoznanie z wartościowymi zasobami sieci.

Podsumowanie

W zrealizowanych procesach wspomagania starałam się przekonać nauczycieli, że za zapewnienie młodemu pokoleniu umiejętności niezbędnych do ciągłego doskonalenia, czyli właśnie za kształtowanie kompetencji czytelniczych i cyfrowych, odpowiadają nauczyciele wszystkich przedmiotów – nie tylko poloniści, ale też nauczyciele wczesnej edukacji i bibliotekarze. Mieli oni okazję uczestniczyć w szkoleniach i obserwować prowadzone przez nas zajęcia, poznając

¹ Dixit – gra towarzyska wydawnictwa Rebel.

stosowane przez nas metody, w których często wykorzystujemy technologie informacyjno-komunikacyjne, pokazując ich zastosowanie w procesie nauczania.

Dzięki współpracy z tymi szkołami dowiedziałam się również, że nie wszyscy dyrektorzy i nauczyciele wiedzą, że wspomaganie szkół i placówek to także zadanie bibliotek pedagogicznych, a nie tylko ośrodków doskonalenia nauczycieli i poradni psychologiczno-pedagogicznych. Ten obowiązek stanowi też wyzwanie dla nas – bibliotekarzy. Realizacji nowych zadań wciąż się uczymy. W związku z tym mam nadzieję, że opisane przeze mnie wybrane działania towarzyszące procesowi wspomagania będą przykładem dobrych praktyk i będą inspirować innych nauczycieli.